

Visuotinė žmogaus teisių deklaracija

Kas yra

visuotinė žmogaus teisių deklaracija?

Deklaracija yra dokumentas,

kurio šalys turi laikytis.

Ši deklaracija galioja

daugelyje pasaulio valstybių.

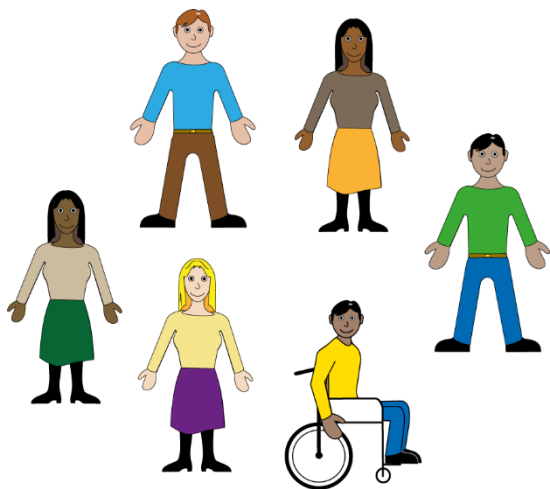
Deklaracija galioja ir Lietuvoje.

Šioje deklaracijoje aprašytos

pagrindinės žmogaus teisės.

Žmogaus teisės yra:

- tai, ką mes galime daryti,
- tai, ko kiti žmonės negali mums daryti.

Tokias pačias žmogaus teises turi:

- žmonės, kurie atrodo kitaip negu mes,
- žmonės, kurie galvoja kitaip negu mes,
- žmonės, kurie gyvena kitaip negu mes,
- žmonės,
kurie kalba kitomis kalbomis negu mes,
- ir vyrai, ir moterys,
- žmonės iš kitų šalių.

Tai reiškia, **mes visi turime**

tokias pačias žmogaus teises.

Mes visi turime saugoti

pagrindines žmogaus teises.

Šiame dokumente pasakojama,

kokios yra pagrindinės žmogaus teisės.

1. Mes visi esame lygūs ir laisvi

Mes visi esame lygūs.

Tai reiškia,

kad su visais žmonėmis reikia elgtis vienodai.

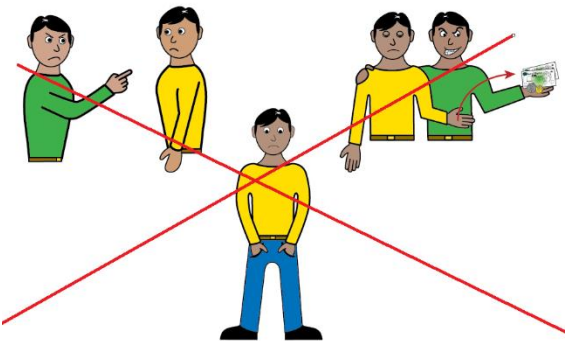
Mums visiems galioja tos pačios taisyklės.

Mes visi turime teisę būti laisvi.

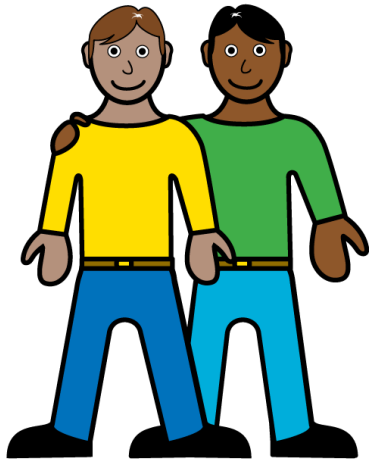
Mes patys sprendžiame, kaip mums gyventi.

Kiti žmonės negali mūsų versti daryti to,
ko nenorime.

Kiti žmonės negali su mumis elgtis
kaip su daiktais.

2. Negalima daryti blogų dalykų kitiems žmonėms

Mes su visais žmonėmis

turime bendrauti gražiai.

Pavyzdžiui,

su kaimynu reikia bendrauti taip pat gražiai,
kaip su savo šeimos nariais.

Kiti žmonės turi su mumis bendrauti gražiai.

Negalima daryti blogų dalykų

kitiems žmonėms.

Tai reiškia:

- žmonių negalima mušti,
- žmonių negalima įžeidinėti,
- žmonėms negalima sukelti skausmo.

3. Mus saugo teisingumas

Mums visiems galioja tie patys įstatymai.

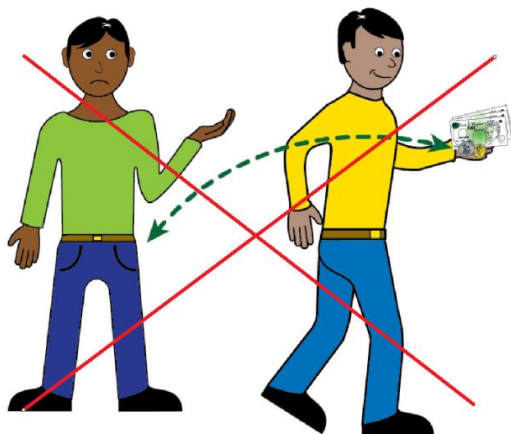
Įstatymai yra taisyklės,

kurios saugo mūsų teises.

Visiems žmonėms galioja vienodi įstatymai.

Pavyzdžiui, mes negalime vogti.

Kiti žmonės irgi negali vogti.

Teismai prižiūri,

kad žmonės laikytųsi įstatymų.

Jeigu kiti žmonės pažeidžia mūsų teises,

mes galime kreiptis į teismą.

Jeigu mes nesilaikome įstatymų,

mus gali paduoti į teismą.

Tada teismas turi pasakyti,

ar mes esame kalti.

Žmonės teisme gina advokatai.

Mes visi turime teisę į teisingą teismą.

Tai reiškia, kad teismas turi būti sąžiningas.

Žmonės yra kalti tik tada,

kai teismas taip nusprendžia.

Kartais teismas liepia

uždaryti žmones į kalėjimą.

Žmogų galima uždaryti į kalėjimą tik tada,

kai taip liepia teismas.

Jeigu mus neteisingai kaltina mūsų šalyje,

mes galime išvykti į kitą šalį.

Kitoje šalyje mes galime paprašyti pagalbos.

Kitoje šalyje prašyti pagalbos

mes galime tik tada, kai mes esame nekalti.

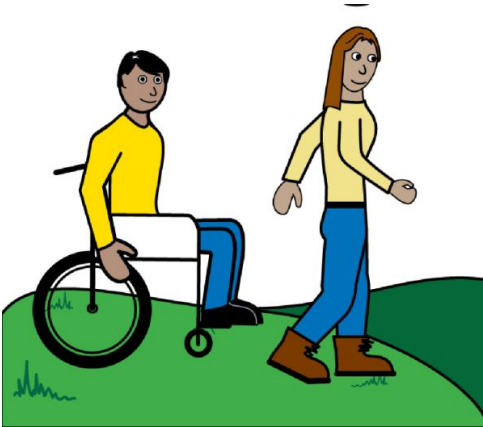
4. Mes galime gyventi kaip norime

Mes visi turime teisę laisvai judėti savo šalyje.

Tai reiškia:

- mes galime vaikščioti savo mieste,
- mes galime keliauti į kitą miestą.

Be to, mes visi galime pasirinkti,
kur norime gyventi.

Mes visi galime būti

kurios nors šalies piliečiais.

Pavyzdžiui, mes esame Lietuvos piliečiai,
jei turime lietuvišką pasą.

Moterys ir vyrai turi teisę susituokti.

Žmonės gali susituokti tik savo noru.

Susituokti galima nuo 18 metų.

Mes visi galime turėti nuosavybę.

Nuosavybė yra visi mūsų daiktai,
pavyzdžiui, mūsų drabužiai, telefonas.

Kiti žmonės negali imti mūsų daiktų,
jei mes to nenorime.

Mes visi turime teisę į privatumą.

Tai reiškia:

- kiti žmonės negali įeiti į mūsų namus
be mūsų sutikimo,
- kiti žmonės negali skaityti
mūsų asmeninių laiškų ar žinučių,
- kiti žmonės negali trukdyti
mūsų asmeninio gyvenimo.

5. Mes galime galvoti ką norime

Mes visi galime galvoti ką norime.

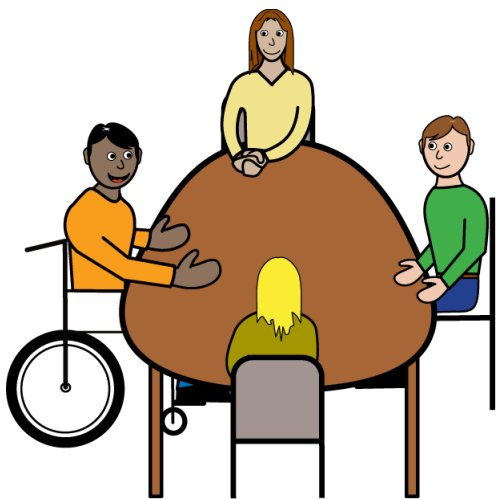
Mes visi galime turėti savo nuomonę.

Savo nuomonę mes galime sakyti

kitiems žmonėms.

Mes galime susitikti su žmonėmis,

kurie galvoja panašiai kaip mes.

Mes visi turime teisę ieškoti informacijos.

Mes visi turime teisę gauti
mums reikalingą informaciją.

Pavyzdžiui, mes visi turime teisę sužinoti,
kokias teises turime.

6. Mes galime dalyvauti politikoje

Mes visi galime dalyvauti politikoje.

Mes dalyvaujame politikoje, kai:

- esame politikai,
pavyzdžiui, dirbame Seime,
- balsuojame rinkimuose,
pavyzdžiui, Seimo rinkimuose.

7. Valstybė gali mums padėti

Daug žmonių turi įvairių sunkumų.

Kai mums sunku, valstybė mums gali padėti.

Valstybė mums gali padėti:

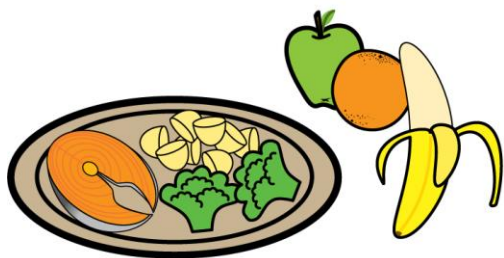
- ekonomiškai,
pavyzdžiui, padėti susirasti darbą,
- socialiai, pavyzdžiui, skirti slaugą,
- kultūriškai, pavyzdžiui, leisti mums mokytis.

Mums visiems reikia:

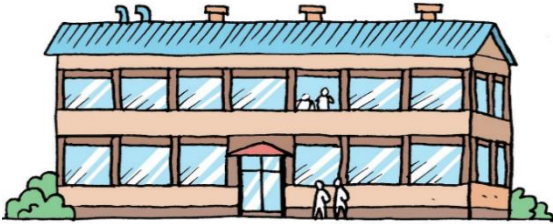
- maisto,
- drabužių,
- gyvenamosios vietos,
- sveikatos priežiūros.

Jeigu mes neturime šių dalykų,

valstybė gali mums padėti.

MOKYKLA

Mes visi turime teisę mokytis.

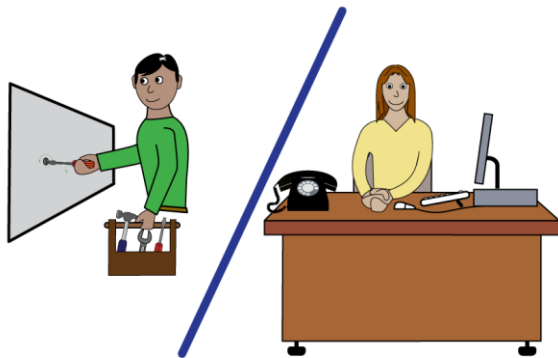
Tai reiškia, kad mes visi galime mokytis tiek, kiek norime.

Mes visi galime mokytis tiek, kiek sugebame.

Tačiau pradinis mokslas yra būtinas.

Be to, pradinis mokslas turi būti nemokamas.

8. Mes visi galime dirbti

Mes visi turime teisę dirbti.

Mes galime dirbti tai, ką norime.

Mes galime dirbti tai, ką sugebame.

Mes visi turime už darbą

gauti teisingą atlyginimą.

Atlyginimas turi būti toks,

kad pinigų užtektų pragyventi.

Žmonės, kurie dirba tą patį darbą,

turi gauti vienodą atlyginimą.

Pavyzdžiui,

vyrai ir moterys turi gauti tokį patį atlyginimą,

jeigu dirba tokį patį darbą.

Darbe turi būti tinkamos darbo sąlygos.

Tai reiškia, darbe turi būti saugu dirbti.

Darbas neturi kelti pavojaus.

Žmonės, kurie dirba, turi teisę pailsėti.

Mes visi turime teisę pailsėti po darbo dienos.

Žmonės, kurie dirba, turi teisę atostogauti.

9. Mes galime dalyvauti kultūriniame gyvenime

Mes visi galime dalyvauti
kultūriniame gyvenime.

Tai reiškia, kad mes galime:

- lankytis koncertuose,
- lankytis muziejuose,
- skaityti knygas apie mokslą,
- lankytis bibliotekose.

Mes negalime kopijuoti kitų žmonių darbų.

Kiti žmonės negali kopijuoti mūsų darbų.

Įsivaizduokime, kad nupiešėme paveikslą.

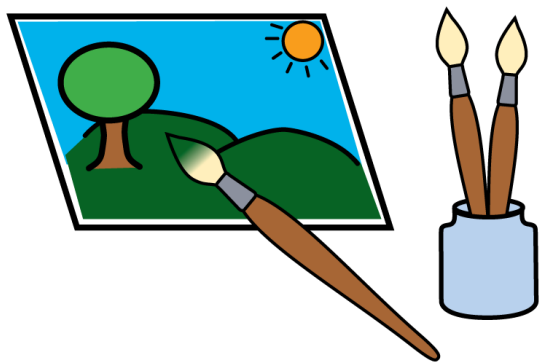
Šis paveikslas yra mūsų kūrinys.

Kitas žmogus negali sakyti,

kad paveikslą nupiešė jis.

Kitas žmogus negali

nukopijuoti mūsų paveikslo.

PABAIGA

Mes visi turime laikytis šių žmogaus teisių.

Mes turime gerbti kitų žmonių teises.

Kiti žmonės turi gerbti mūsų teises.

Niekas negali atimti šių žmogaus teisių.

Tekstą į lengvai suprantamą kalbą vertė Marta Marija Aleknavičiūtė.

Vertėją konsultavo Justina Bružaitė-Liseckienė.

Tekstą išbandė Valda Dzemenionaitė ir Robertas Medveckis.

Tekstą išbandyti padėjo Ramunė Lebedytė Undzėnienė.

Paveikslėliai iš:

<https://www.learningdisabilityservice-leeds.nhs.uk/easy-on-the-go/image-bank/>

<https://arasaac.org/>

<http://www.lahkojebrati.si/slike>

<https://www.freepik.com/>

https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=38111&p_k=1